

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری صاد
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

گفت‌وگو با اصغر بختیاری، مستندساز:

آوینی، صدای وجدان مردمان این سرزمین بود

می‌شوند، بدون درک مبانی دینی و فرهنگی خودمان، انتقاد می‌کرد. یادم هست از فیلم «دیده‌بان» حاتمی کیا تعریف می‌کرد. «قصه‌های مجید» و فیلم «نیاز» را دوست داشت. او عاشق روایت انسان بود، اما نه انسان بی‌پناه بی‌نور. مخالف ابتدال و پوچی بود و اهل شعار نبود. از جریان فیلم‌های صرفاً کم‌دی بی‌محتوا یا پر زرق و برق که انسان را از فکر کردن به هستی بازمی‌دارند، عبور می‌کرد. آوینی از هنری که به ابتدال رضایت بدهد بیزار بود.

این مستندساز متذکر شد: شاید آوینی اگر امروز بود در کنار فیلمسازان گمنامی قرار می‌گرفت که با هزینه‌های اندک اما با دل پر فیلم‌هایی درباره ایمان، خانواده، عدالت یا حتی غربت حقیقت می‌ساختند.

بختیاری درباره دلیل ماندگاری «روایت فتح» گفت: دلیل ماندگاری «روایت فتح»، فقط در قاب تصویر و صدای راوی خلاصه نمی‌شود. «روایت فتح» ماندگار شد چون از جنس حقیقت بود و از دل ایمان جوشید. چند نکته اساسی باعث شد که این مجموعه، نه فقط یک اثر مستند، بلکه یک قطعه از روح جمعی ملت ما بشود. صدای آوینی صدای یک خبرنگار نبود بلکه صدای انسانی بود که در میدان حضور داشت، شهدا را می‌شناخت، غبار جبهه را دیده بود و با چشم دل، حقیقت را لمس کرده بود. او تحلیل و قضاوت نمی‌کرد بلکه با زبان دل روایت می‌کرد.

وی افزود: «روایت فتح» فقط تصویری از میدان جنگ نبود بلکه آینه‌ای بود که پشت جبهه را هم نشان می‌داد. دل مادران، اشک هم‌زمان، لبخندهای میان خمپاره و ایمان در دل شب‌های بی‌برق، ایمان و معنا، لایه پنهان این تصاویر بودند که آوینی آنها را در قاب جا می‌داد. آوینی با قلمش فیلم می‌ساخت و با دوربینش شعر می‌گفت. او بلد بود چگونه در دل یک صحنه سخت جنگ، جمله‌ای بنویسد که سال‌ها بعد، در دل جوانی که جبهه را ندیده هم بغض ایجاد کند. درواقع هیچ چیز به اندازه اخلاص ماندگار نیست. آوینی و تیمش دنبال جایزه، شهرت یا مخاطب نبودند بلکه آنها کار می‌کردند برای خدا و خدا هم اثرشان را جاودانه کرد. / مهر

انسان باشد و در تمام متن‌ها می‌توانید شاهد نگاه ایشان باشید. آخرین ساخته شهید آوینی متن مستند ۶ قسمتی «شهری در آسمان» را اگر بخوانید به نظرم بی‌بدیل است. من شاهد بخشی از نوشتار متن‌ها در دل شب در مهمانسرای فرمانداری خرمشهر بودم که با چه سوزی می‌نوشت «ای شهید، ای آنکه بر کرانه ازیلی و ابدی وجود بر نشسته‌ای. دستی بر آرزو و ما قبرستان نشینان عادات سخیف را نیز از این منجلاب بیرون کش. خرمشهر شقایقی خون رنگ است که داغ جنگ بر سینه دارد... اینجا زمزمی از نور پدید آمده است. در اطراف آن قبیله‌ای مسکن گزیده‌اند که نور می‌خورند و نور می‌آشامند».

این مستندساز با بیان اینکه آوینی اهل تعارف نبود، گفت: شهید آوینی صریح، دقیق و با شجاعت و صداقت گفتار در برابر التقاط فکری دنیاگرایی در هنر و سطحی‌نگری فرهنگی ایستاد. این جسارت هنوز هم برای هنرمندانی که می‌خواهند «با ایمان» بیندیشند و خلق کنند، راهگشاست.

بختیاری در پاسخ به این پرسش که اگر شهید آوینی امروزه بود از چه جریان‌های فکری و آثار سینمایی حمایت می‌کرد، توضیح داد: شهید آوینی همیشه آن جایی ایستاده بود که «حق» در مظلومیت بود، نه جایی که «شهرت» بود. نگاهش همواره با شاخص «ایمان»، «آگاهی» و «تعهد» می‌سنجید، نه با «میزان فروش» یا «جایزه‌های خارجی». اگر آوینی امروز بود، احتمالاً از فیلم‌ها و جریان‌هایی حمایت می‌کرد که ریشه در حقیقت داشتند، نه شعار. آوینی از شعار دادن بدون عمق بیزار بود چون انسانی صادق بود. یادم است در مستند «شهری در آسمان» همکاری لازم با ما نمی‌شد. یک روز غروب در خرمشهر گفتم حالا که نمی‌شود این مستند را بسازیم، برویم. یک جمله به من گفت که «اگر در کل این عالم یک مادر شهید مرا دعا کند برایم بس است». یعنی اینکه من به تکلیف عمل می‌کنم و در همان روز‌ها که کار قفل شده بود شبی با راز و نیاز از خدا خواست و جواب گرفت و راه ما هموار شد. وی متذکر شد: او از آثاری که با تقلید از سینمای غرب ساخته

اصغر بختیاری یکی از دوستان نزدیک شهید آوینی معتقد است که اگر آوینی امروز زنده بود، از فیلم‌ها و جریان‌هایی که ریشه در حقیقت دارند، حمایت می‌کرد.

اصغر بختیاری مستندساز و از دوستان نزدیک شهید مرتضی آوینی درباره میراث این شهید عنوان کرد: میراث شهید آوینی برای سال‌های هنر انقلاب چیزی فراتر از چند اثر هنری یا مجموعه‌ای از مستندها است. او یک ساحت فکری، نگاهی تازه به هنر و روحی مومنانه در عرصه فرهنگ و روایت را به یادگار گذاشت که هنوز هم الهام‌بخش است.

وی عنوان کرد: آوینی، هنر را ابزاری برای هدایت می‌دید نه صرفاً برای سرگرمی یا زیبایی‌شناسی. او معتقد بود هنر انقلاب اسلامی باید انسان را از «من‌دنیاده» به سوی حقیقت، فطرت و نور الهی ببرد. او با قدرت از هنر قدسی دفاع کرد؛ هنری که با نیت خالص در خدمت حقیقت و شهادت است.

بختیاری درباره «روایت فتح» تصریح کرد: در مستندهای «روایت فتح» شهید آوینی روایتی تازه خلق کرد. او راوی نبود بلکه صدای وجدان و دل مردمان این سرزمین بود. این نوع روایت که هم شاعرانه بود و هم حقیقت‌محور الگوی بسیاری از فیلمسازان بعد از او شد. شهید آوینی در گمنامی زمان دفاع مقدس به همراه دوستانش خالق شاهکار «روایت فتح» بود.

این مستندساز تصریح کرد: آوینی در نوشته‌هایش خصوصاً در مجله «سوره» به شدت به نقد هنر مدرن غربی پرداخت. او معتقد بود که فرهنگ غربی با تمام ظواهرش روح انسان را از معنا تهی می‌کند و این نگاه مبنایی شد برای شکل‌گیری گفتمان جدیدی در حوزه نقد هنر و رسانه. از او دعوت کردند در دانشگاه هنر تدریس کند ولی خیلی زود به دلیل اختلاف نظر از آنجا جدا شد.

بختیاری با بیان خاطره‌ای از شهید آوینی عنوان کرد: در نگاه آوینی انسان انقلابی کسی بود که میان زمین و آسمان پل می‌زد. او در شهدا خصوصاً رزمندگان گمنام، تجلی این انسان را می‌دید و معتقد بود که هنر انقلاب باید در خدمت تصویر و تبیین همین

اکنون...

